

MATERIALENLIJST Relationele en Seksuele Vorming in de basisschool SUBTHEMA: SEKSUEEL MISBRUIK

Mieke Kesters, april 2004

Het CLB-team helpt de school met de Relationele en Seksuele Vorming. Dat betekent dat het CLB de school inhoudelijk ondersteunt, individuele probleemsituaties opvangt, didactische werkvormen aanreikt en het schoolbeleid en de leerlingenbegeleiding op school ondersteunt. Het VCLB Vormingscentrum helpt de CLB's en de scholen in deze opdracht.

Als didactisch deskundigen kunnen CLB-medewerkers de RSV mee vormgeven door het aanreiken van verbaal en non-verbaal werkmateriaal gericht op kennisoverdracht, attitudebeïnvloeding en communicatieve vaardigheden.

Deze lijst is een selectie van actuele informatiebrochures en werkvormen in verband met **Relationele en Seksuele Vorming in de basisschool**, met een accent op het onderwerp **seksueel misbruik**. Deze lijst wordt voortdurend aangepast; niet alle materialen zijn bruikbaar voor elke doelgroep.

Binnen het project Relationele en Seksuele Vorming van het VCLB-Vormingscentrum werken we vanzelfsprekend ook aan andere info- en materialenlijsten bijv. Algemene RSV info voor het basisonderwijs, secundair onderwijs, Holebi-seksualiteit, RSV en allochtone jongeren, Kinderen en echtscheiding en nieuw samengestelde gezinnen, Een leerling is zwanger, Voorbehoedmiddeleninfo, Seksueel overdraagbare aandoeningen en Aids - steeds aangepast voor verschillende leeftijden. Verder maken we een selectie van aanbevolen interactieve werkvormen betreffende deze thema's en aanbevolen beeldmateriaal.

Sommige brochures, boeken en werkvormen kan je ontlenu bij je CLB of - ook gratis bij de CM-GVO dienst Fruitmarkt, Hasselt, tel 011 280237 (maandag, woensdag en vrijdagvoormiddag).

Van Waes, C. en Orroi, G. (2002), *Relationele Vorming in de basisschool*, Leuven, Garant. i.s.m. VSKO (3^e druk)

Levende lijven, 1996

Handboek voor het jeugdwerk met achtergrond en werkvormen over relaties en seksualiteit Katholieke Jeugdraad (via Jeugd en Seksualiteit)

Dumez, C., Kesters, M. en Van Ham, P. (1998), *Relatie(v)aardig*, Leuven, Garant en VCLB - Vormingscentrum

Over kinderen en jongeren, relaties, seksualiteit en misbruik, preventie en hulpverlening.

Meer om het lijf, Relationele en Seksuele Vorming voor kleuters, 1999

Meer om het lijf, Relationele en Seksuele Vorming voor de eerste graad van de lagere school, 1999

Meer om het lijf, Relationele en Seksuele Vorming voor de tweede graad van de lagere school, 1999

Meer om het lijf, Relationele en Seksuele Vorming voor de derde graad van de lagere school, 1999

Meer om het lijf, Vertelplaten: voor kleuters en eerste graad lager onderwijs, 1999 (afzonderlijk te bestellen)

O.m. Mieke Willems, Els Daemen, Nico Carpentier, Christiane Dumez

Uitgeverij De Broeck

Harris, R.H. (2001), *Seks en zo. Voor wie groeit en verandert en alles wil weten*, Haarlem, Gottmer. (9^e druk)

REP EN ROER

Reeks cahiers die telkens een aspect van RSV belichten.

Abonnement per 2 nummers: 8.70 Euro

Jeugd en Seksualiteit vzw, Kon. Astridlaan 106, bus 002, 2800 Mechelen

www.jeugdseksualiteit.be

o.m.:

nr.12: *Nieuwe media en relaties*, 2001

nr.16: *Gescheiden ouders, geschonden toekomst?*, 2003

nr.17: *Seksualiteit op kindermaat*, 2004

'*Boek onder de loep*' en '*Boekenhart*':

Kinder- en jeugdboeken met informatie over seksualiteit en relaties.

"Ik voel me rood", 2003

Gedichten van kinderen en jongeren en illustraties, 9 euro

Checklist RSV, Kijkwijzer voor materialen RSV, Visieteksten en achtergrondteksten, 1999

Documenten van de werkgroep RSV van VSKO

VSKO, Guimardstraat 1, 1040 Brussel

Tel. (02) 507 07 23

www.vsko.be

monique.devisscher@vsko.be

BOTSING

Driemaandelijks tijdschrift: brieven aan ouders met tieners

De Bond, Troonstraat 125, 1050 Brussel

o.m.: *Over liefde*, December 1999

Seks en Zo, Zomer 2002, Nr.13

Gezin, Oktober 2002, Nr.14

Adriaenssens, P. (2001), *Opvoeden is een groeiproces. Wegwijzer voor vaders en moeders*, Tielt, Lannoo. (16^e druk)

Adriaenssens, P. (2000), *Van hieraf mag je gaan. Over opvoeden van tieners*, Tielt, Lannoo. (6^e druk)

Schotsmans, P., Deleu, P. en Dehaene, T. (1992), *Liefde Leren*, LICAP.

Janssen, K. en Verplancke, K. (2003), *Seks, hoe voelt dat? Eerlijke antwoorden over vrijen en zo*, Leuven, Davidsfonds/Infodok.

L. Nilsson *Het grote wonder*, 2003 uitg Areapagus

Cole, B. (2001), *Het ei van mama*, Leuven, Davidsfonds/infodok. (6^e druk) (kleuters)

Oma is een meisje. Seksuele opvoeding bij peuters en kleuters
Jeugd en Seksualiteit, Kon. Astridlaan 106, bus 002, 2800 Mechelen

Mayle, P. (2001) *Waar kom ik vandaan? Hoe vertel je het de kinderen zonder omhaal en met plezier*, Tirion.

Van der Doef, S. (2003), *Ik vind jou lief*, Amsterdam, Ploegsma. (6^e druk)

Van der Doef, S. (2001), *Ben jij ook op mij?*, Amsterdam, Ploegsma. (8^e druk)
(Kinderboekwinkelprijs)

Harris, R.H. (2000), *Over Baby's en zo en waar ze vandaan komen*, Haarlem, Gottmer. (2^e druk)

Harris, R.H. (2001), *Seks en zo*, Haarlem, Gottmer. (9^e druk)

Minne, B. (2002), *Sekuele Voorlichting in vraag en antwoord*, Deltas.
Voor kinderen van 10-13 jaar

Stalfelt, P. (2002), *Het boek van de liefde*, Hoogland & Van Klaveren.
Ook nog geschikt voor eerste leerjaren secundair onderwijs

Fagerström, G. (1991), *Joch, Lotje en minimi. Samen lezen en praten over de baby, ...* (5^e druk)
Stripverhaal

Seksueel misbruikte kinderen in de klas? Handleiding voor leerkrachten in de basisschool, (1998),
Averbode, Uitgeverij GP Averbode. (gratis bij de uitgaven van 1998)
Uitgeverij GP Averbode, Postbus 54, 3271 Averbode

Adriaenssens, P. e.a. (1998), *In vertrouwen genomen. Wat is kindermishandeling, hoe stel je het vast, wat kun je doen, wat kun je verwachten?*
Voor iedereen die met kinderen omgaat, Tielt, Lannoo.

De Belie, E., Ivens, C., Lesseliers, J., Van Hove, G. (2000), *Seksueel misbruik van mensen met een verstandelijke handicap. Handboek preventie en hulpverlening*, Leuven, Acco.

Vereniging tegen seksuele kindermishandeling in het gezin (1993), *De straf op zwijgen is levenslang. Over seksuele kindermishandeling binnen het gezin*, Amsterdam, Nijgh & Van Ditmar.

Depondt, L., Kog, M. en Moens, J. (2002), *Een doos vol gevoelens*, Leuven, CEGO Publishers.
Materialenkoffer: handleiding, platen met gevoelsfiguren, 48 situatieplaatjes, 4 gevoelshuisjes, 4 maskers, 17 vingerpopjes, gevoelsrad, kopieerbladen en CD met muziekfragmenten.
Vernieuwde versie 2002

Cuvelier, N. en Lavers, F. (2001), *Een huis vol gevoelens en axen*, Leuven, CEGO Publishers.

Materialenkoffer: handleiding, gevoelsplaatjes, vertelplaten, 2 grabbelhuisjes, beelddominospel, gevoelswaaier, dierenbordspel, kopieerbladen en CD met muziekfragmenten.

Krachtige kinderen. Seksuele weerbaarheid voor kinderen eerste graad basisonderwijs
CGSO – Trefpunt

cgso@xs4all.be, www.sensoa.be

Kindermishandeling, misbruik en verwaarlozing: hulpverlening en/of justitie. 2001
Brochure gratis aan te vragen bij Kind en Gezin, Hallepoortlaan 27, 1060 Brussel

Illustraties voor RSV en Seksuele Voorlichting

Einde basisonderwijs (en begin secundair onderwijs)

CD-rom, in ontwikkeling op het VCLB-Vormingscentrum
